

57^e Jaargang

Donderdag 24 februari 2022

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

MEDITATIE

“En schrijf aan de engel der gemeente van die van Smyrna:

Dit zegt de Eerste en de Laatste, die dood geweest is en weder levend is geworden:

Ik weet uw werken en verdrukking en armoede (doch gij zijt rijk) ...” [Openbaring 2: 8, 9a].

Het is de eerste dag van de week. De christelijke gemeente van Smyrna in Klein-Azië is samen gekomen. Een kleine en onaanzienlijke groep mensen te midden van een hellenistische stad, vol oogverblindende cultuur en heidense religie. De gemeente van christenen is waarschijnlijk ontstaan door de prediking van Paulus tijdens diens derde zendingsreis. Twee jaar lang verbleef hij immers in Efeze waar hij het Evangelie verkondigde in de school van Tyrannus. Het was daar en toen dat *“allen die in Azië woonden het woord van de Heere Jezus hoorden, beiden Joden en Grieken. En God deed ongewone krachten...”* [Hand. 19]. Zo zal het Evangelie in Smyrna gekomen zijn. En het bracht vrucht voort.

Het is inmiddels een flink aantal jaren later. De oude apostel Johannes is vanuit het nabij gelegen Efeze verdreven naar het eiland Patmos. Maar nu is er een brief van zijn hand in de gemeente van Smyrna bezorgd. De voorganger (engel) van de gemeente leest hem voor het aandachtig gehoor van ouderen en jongeren voor. De brief begint met de aanduiding van Hem van wie dit schrijven afkomstig is. Nee, niet van Johannes zelf, maar van diens Zender, Christus! Een brief van de Koning der kerk, die door middel hiervan op kerkvisitatie komt. Een schrijven van Hem die ooit gestorven is, maar die nu leeft: *“Dit zegt de Eerste en de Laatste, die dood geweest is en weder levend is geworden...”* Een verwijzing naar de kostbare heilsfeiten van Zijn zaligmakend lijden en sterven. Van Hem die aan het kruis geleden en gestreden en overwonnen heeft. Die zegevierend de kop van de slang heeft vermorzeld. Als bewijs daarvan stond Hij op de derde dag op. Geen graf hield Davids Zoon omkneld. Hij overwon, die sterke Held! En die sterke Held is hun Koning, hun Heere en Zaligmaker.

Wat schrijft Hij vanuit Zijn hemelse troon aan hen? De buurgemeente Efeze ontving een brief vol bestraffing en vermaning. Zal het zo ook zijn in Smyrna? Krijgen ook zij een scherpe terechtwijzing, omdat ze niet getrouw zijn aan hun Heere, en allerlei ketterse dwalingen in de gemeente toelaten? Of omdat ze de eerste liefde hebben verlaten?

Nee, het is anders. Opmerkelijk – in deze brief wordt geen enkele zonde van de mensen in Smyrna genoemd. Dat betekent niet dat ze daar in Smyrna geen zondaren waren. Dat het volmaakte christenen waren. Nee, zeker niet. En dat wist de gemeente van Smyrna maar al te zeer. Maar toch ontbreekt in deze brief van de alwetende Christus elke vorm van bestraffing. Hier niets als in de brief aan Efeze: *“Ik heb tegen u...”* Zelfs geen oproep tot bekering. Integendeel. In plaats daarvan prijst de Heere Jezus de gemeente.

Hoe kan dat eigenlijk? Wel, ik denk dat we dat al verklaard vinden in de aanhef van de brief. Lees nog eens hoe de Heere Jezus Zich aan hen bekend maakt. Waar hoorden we die woorden meer? Christus sprak Zich op gelijke wijze uit aan het adres van de apostel Johannes. Aan wie de verheerlijkte Christus Zich had geopenbaard. Het deed Johannes neerzinken aan de voeten van de Heere Jezus. En hoor dan eens: *“Vrees niet, Johannes, Ik ben de Eerste en de Laatste!”* [1: 17]. En nu hier, aan het begin van deze brief, ongeveer gelijke woorden. Hoe zo? Wel, omdat Christus in de gemeente van Smyrna eenzelfde ootmoedige en nederige gestalte ziet. Dat kenmerkt kennelijk deze gemeente. Ze hebben geen hoge gedachten van Zichzelf, maar ze hebben hoge gedachten van Christus. Wat ze in eigen oog zijn? Zondaren die genade behoeven. Onmachtigen die het moeten hebben van de kracht van Christus. Vrezenden die de hulp van Boven nodig hebben.

Wel, voor zulke mensen heeft Christus een zwak. Dan geldt het: *“Op dezen zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn Woord beeft!”* [Jes. 66]. Dat blijkt wel hier. Geen woord van vermaning of berisping uit Zijn mond. Eerder hulp in hun nood. En leven aan hun ziel. *“Wie in het stof ligt neergeboden, die wordt door Hem weer opgericht. God die lust in waarheid heeft, bemint hem die rechtvaardig leeft.”* Hij bemint hen die aan Zijn voeten liggen.

De naam van de stad Smyrna herinnert aan de mirre. Was dat niet één van de schatten die de wijzen uit het oosten aan de geboren Koning in de kribbe gaven? Wel, hier ontvangt de Heere Jezus opnieuw zo’n geschenk: de gemeente van Smyrna. In heel haar moeitelijke weg was deze christengemeente een liefelijke geur voor de Heere. Hij zag in Smyrna de vrucht van Zijn eigen Zaligmakerswerk.

Dat blijkt wel uit wat Christus in het vervolg schrijft. *“Ik weet uw werken...”* [9]. Dat zijn hun werken van geloof, hoop en liefde. De drijfveren waar deze gemeente uit leefde. Die in het hart en leven van de christenen in Smyrna zichtbaar werden. Ze hadden Christus lief, omdat Hij hen eerst had liefgehad. En dat in omstandigheden van laster, armoede en verdrukking. Smyrna was een gemeente onder het kruis. Ze gaat in het voetspoor van haar Meester. In gemeenschap aan Zijn lijden. Maar zo gaat Hij haar vertroosten. Ze mag weten: *“In de wereld zult gij verdrukking hebben. Maar heb goede moed, Ik heb de wereld overwonnen!”* Die Heere Jezus Christus leeft nog!

Ds. J.M.J. Kieviet

Vraag zoekt antwoord

God stelt een aantal vragen aan Jona. En een vraag wordt meestal gesteld om informatie te krijgen. Maar met dat doel hoeft God geen vragen te stellen. Want de Heere weet alles al. Toen de Heere aan Adam en Eva vroeg: 'Waar zijt gij?' was dat niet omdat Hij hen niet zag. Maar Hij wilde ze uit hun schuilplaats drijven. Toen de Heere aan Kaïn vroeg waar zijn broer Abel was, was dat niet omdat Hij dat niet wist, maar het was om Kaïn tot een bekentenis te brengen. Zo ook bij Jona. De Heere laat met deze vragen aan Jona zien wat voor een mens hij eigenlijk is. Jona, heb jij meer te doen met zo'n boom dan met een stad vol mensen? Jona, Jona toch.

En zo laat de Heere hier vooral aan Jona zien Wie Hij, de Heere, is. En dan mag Jona een blik slaan in het ruime hart van God. Want de Heere laat hier zien dat Hij medelijden heeft met mensen. Ook al zijn het heidenen. Vooral laat Hij hier zien dat Hij medelijden heeft met kleine kinderen. Want die noemt Hij hier met name. 'meer dan honderd en twintig duizend mensen die geen onderscheid weten tussen hun rechterhand en hun linkerhand.' Dat zijn kinderen van nul tot vijf, zes jaar. Die weten dat onderscheid nog niet. En met zoveel kinderen moet die stad minimaal uit een miljoen mensen bestaan. Vaders, moeders, kinderen, ouderen, jongeren. En dat zijn mensen, zo zegt de Heere. Dat zijn geen bomen, dat zijn geen stukken hout. Maar mensen, met een ziel voor de eeuwigheid.

En daarbij leeft er in de stad ook nog eens veel vee. Gods ontferming gaat ook over de dieren. Dat zijn ook schepselen. Daar getuigt de Schrift van. Dat de Heere het geroep van de jonge raven hoort. En dan zien we hier in het slot van dit boekje iets van het ruime hart van God.

*Uw goedheid, HEER', is hemelhoog; Uw waarheid tot den wolkenboog;
Uw recht is als Gods bergen; Uw oordeel grond'loos; Gij behoedt,
En zegent mens en beest...*

En dan eindigt het boekje van Jona wonderlijk. Het eindigt namelijk met deze vragen van God. En God zoekt dus naar het antwoord van Jona. Maar we

lezen nergens van een antwoord van Jona. Er is geen slot aan de profetie. Zelfs geen 'amen'. In één keer houdt de boodschap op. Is er dan geen boodschap meer? Jawel. Want de Heere heeft Jona waar Hij hem hebben wilde. Toen Jona dat onderwijs gekregen had, toen ging bij Jona de hand op de mond.

Jona heeft gezwezen. En wie zwijgt, stemt toe. Niet knarsetandend. Maar in verwondering en aanbidding. Een uitgewerkt mens verlaat Ninevé. En hij is teruggegaan naar Israël. En daar heeft hij zijn boekje geschreven. Het is maar klein. 4 hoofdstukken met 48 verzen. En je leest er niet één goed woord in van Jona. En je leest er niet één kwaad woord in van God.

En zo kunnen we deze profetie ook nog eens zien als een schuldbelijdenis van Jona.
Ik bekend o Heer' aan U oprecht mijn zonden...
Heel eerlijk heeft Jona het allemaal opgeschreven. En tegenover zijn zonden mag Jona getuigen van de goedertierenheid en de lankmoedigheid van God. En Jona heeft wel straf gekregen. Maar niet wat hij verdiend heeft. Want dan was Jona omgekomen.

Weet jij waar de Heere de zonde van Jona gestraft heeft? Op een andere heuvel. Waar ook een wonderboom stond. En daaraan hing het lichaam van een waarachtig en rechtvaardig Mens. Die nooit één zonde gekend of gedaan heeft. Die nooit onbillijk en onterecht boos is geweest. Die nooit opstandig tegen God is geweest. En toch is Hij gestorven. Toch moest Hij sterven. Om de schuld en de zonde van mensen zoals Jona te boeten. Dat kruis van Golgotha is ook een wonderboom. Om het mogelijk te maken dat de Heere Zijn genade zou kunnen toepassen aan het hart.

Het boekje Jona is één groot getuigenis van Gods onbegrijpelijke liefde. En als het nou voor Jona kon, en als de Heere voor die goddeloze stad zo barmhartig was, zou het dan voor jou ook niet kunnen? O zeker wel. *Gij die God zoekt in al uw zielsverdriet houdt aan en grijp moed uit de profetie van Jona.*

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

*Jona 4:9-11
Is uw toorn billijk
ontstoken over den
wonderboom? (...)
Gij verschoont den
wonderboom (...) en
Ik zou die grote stad
Ninevé niet verscho-
nen?*

De vreze des Heeren

Wat heeft de kanselboodschap van 1953 ons te zeggen? In De Wekker van datzelfde jaar beklemtoont prof. G. Wisse een zeshalftal zaken. In zijn laatste punt wijst hij op de roeping van ouderen om jongeren op te heffen, liefelijk te vermanen, te leiden, te helpen strijden en voorbeelden trachten te zijn van een leven naar Gods Woord.

Nu richten we ons op zijn voorlaatste punt: *"Het leven in de kinderlijke vreze des Heeren mag niet uit het oog worden verloren."* Hoe krijgt dit vandaag in prediking en pastoraat handen en voeten?

Voluit Bijbels

Allereerst is het goed om te erkennen dat het benadrukken van het belang van een leven in de vreze des Heeren voluit Bijbels en niet tijdgebonden is. Met name in de Psalmen en de Spreuken komen we meer dan eens de overbekende uitdrukking tegen. Denk alleen al aan de oproep in Spreuken 23 vers 17: *"Maar zijt te allen dage in de vreze des Heeren."*

In zijn Bijbelverklaring vermeldt Matthew Henry hierbij: "Wij moeten in de vreze des Heeren zijn als in ons werk, onze bezigheid, ons oefenende in heilige aanbidding van God, in onderwerping aan Zijn geboden, in berusting in de beschikkingen van Zijn voorzienigheid en in een voortdurend streven om Hem te behagen. Wij moeten er in wezen als in ons element, genot smakende in de overdenking van Gods heerlijkheid en instemmen met Zijn wil. Het is Zijn vreze toegedaan zijn, er door bestuurd te worden als door ons heersend beginsel in alles wat we zeggen en doen. Gedurende alle dagen van ons leven moet **ontzag** voor God in ons hart zijn, moeten we **eerbied** betonen voor Zijn gezag en **vrees** hebben voor Zijn toorn. Wij moeten altijd zo in Zijn vreze wezen, dat wij er nooit uit zijn."

Nu zal iedereen het daar ongetwijfeld mee eens zijn, maar hoe staat het daarmee in de praktijk van ons (kerkelijke) leven? Zoeken we de HEERE in alles te dienen met eerbied, met hoogachting, met vreugde en met liefde? Blijkt het in ons spreken met en over elkaar op kerkelijke vergaderingen en thuis dat we voortdurend leven *coram Deo*, voor Gods Aangezicht? Ook -of juist dan- als het anders gaat dan wij graag zouden willen?

Onfeilbare vrucht

De vreze des Heeren is een genadegeschenk. Het is zoals de Dordtse Leerregels zeggen in hoofdstuk 1 paragraaf 12 een onfeilbare vrucht van Gods eeuwige en onveranderlijke verkiezing ter zaligheid. Van die verkiezing worden Gods kinderen te zijner tijd, hoewel bij onderscheiden trappen en met ongelijke mate, verzekerd. Hoe dan? "Als zij de onfeilbare vruchten der verkiezing, in het Woord Gods aangewezen (als daar zijn: het waar geloof in Christus, **kinderlijke vreze Gods**, droefheid die naar God is over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid, enz.) in zichzelf met een geestelijke blijdschap en heilige vermaking waarnemen." Al deze zaken zijn dus ook niet los verkrijgbaar! Wie belijdt in die ene Naam gegeven tot zaligheid te geloven, dient ook vandaag te worden herkend aan het leven in de vreze des Heeren.

Evenwichtige prediking

De vreze des Heeren raakt de **inhoud** van de prediking. Daarin dient naar voren te komen wat Psalm 2 vers 11 zegt: *"Dient den HEERE met vreze, en verheugt u met beving."* Samengevat: God dienen in kinderlijke vrees en eerbiedige blijdschap. Wat een evenwicht! God is niet alleen een barmhartig en genadig God, maar is evenzeer een rechtvaardig en heilig God.

Hij is niet alleen Israëls God die de moede kracht geeft, maar ook die God Die het zegt: *"Zijt heilig, want Ik ben heilig."* Juist de vreze des Heeren bewaart voor eenzijdigheid! En dat geldt niet alleen de inhoud van de prediking, maar ook de **stijl** van de prediking, ja van de hele eredienst: we komen immers samen in de tegenwoordigheid van God!

Christelijk leven

Het leven in de vreze des Heeren blijft dan ook niet beperkt tot het op zondag twee keer anderhalf uur in de kerk zitten. Integendeel! Het zal te zien zijn in ons dagelijks leven dat de verborgen omgang met de HEERE het belangrijkste voor ons is. Of om het met Charles Haddon Spurgeon te zeggen: we moeten een godsdienst van zeven dagen hebben of anders hebben we er helemaal geen, want periodieke godsvrucht is doorlopende huichelarij...

De Puriteinen oefenden hun kinderen in vroomheid. Spannen wij ons ook vandaag de dag als oudere generaties zo in om de jongere generaties voor te leven in godzaligheid? We zijn zo gemakkelijk verkeerde voorbeelden in wat we doen en in wat we nalaten. Alleen al door zo gericht te zijn op tijdelijke dingen, die zo snel de geestelijke zaken overspoelen.

Het is bijna 70 jaar geleden dat vanaf vele kansels de oproep klonk om het leven in de kinderlijke vreze des Heeren niet uit het oog te verliezen. Weten we nog raad met zo'n (hernieuwde) oproep in een tijd vol van de bliepjes en de piepjes van onze mobieltjes?

Ds. W.L. van der Staaij

Theodorus Avinck-21

Het leven in Gods heerlijke nabijheid

Ik zal dan gedurig bij U zijn; Gij hebt mijn rechterhand gevat.

Psalm 73:23

Inleiding

Volgens de Joodse indeling van de Psalmen is Psalm 73 de eerste van het derde deel van de Psalmen, dat loopt tot Psalm 89. Asaf is de dichter van Psalm 73. De troostrijke les in Psalm 73 is dat “iedere ware begenadigde werkelijk hoogst gelukkig is, wat hem ook in de weg van Gods voorzienigheid mag overkomen.” Asaf had het moeilijk met eigen tegenspoed en de voorspoed van de goddelozen. Asaf kwam twijfel en ongelof te boven.

Inhoud van de keus

Asaf zegt: “Ik zal dan gedurig bij U zijn.” Letterlijk staat er: ‘En ik gedurig bij U.’ Als Asaf deze woorden spreekt is de ongelovige twijfel voorbij. Asaf heeft de Heere nooit helemaal vaarwel gezegd. De Heere was bij Asaf met Zijn genade, Geest, kracht, leiding en troost. Asaf mag zeggen: ‘Ik zal dan gedurig bij U zijn.’ Asaf kiest voor de zalige gemeenschap met God. Ik zal met U zijn, waar ik ook ben, in alle omstandigheden, wat me ook overkomt. Asaf begeert schuld te belijden bij de Heere bij Wie vergeving is. Hij schuilt bij de Heere. Asaf steunt op Gods trouw. Asaf wil zich geheel wijden aan de Heere. De tekst is een geloofsverklaring van Asaf. Het woordje ‘gedurig’ staat erbij. Dat wil zeggen: in voorspoed en tegenspoed. In het duister zal de Heere een licht voor Asaf zijn. In leven en sterven zal Asaf bij de Heere zijn. Het woordje ‘dan’ wil zeggen dat Asaf ervan overtuigd is dat hij in alle omstandigheden van de Heere afhankelijk is.

Reden van de keus

De reden van de keus van Asaf is: ‘Gij hebt mijn rechterhand gevat.’ Iemand bij de hand vatten betekent iemand uitleiden. Het woord wordt gebruikt om aan te geven dat Israël uit Egypte werd geleid. Zo heeft de Heere Asaf uitgevoerd uit het diensthuis van de helse farao. Iemand bij de hand vatten betekent ook een verbond maken. De Heere heeft Asaf in het verbond opgenomen. De uitdrukking geeft ook aan dat er gemeenschap is en een sterke vriendschapsband. De Heere heeft Asaf vriendschap bewezen in Zijn Zoon. Ook betekent het dat er werkelijk geholpen en gesteund wordt. Asaf heeft uitredding, hulp en steun van de Heere ondervonden. Het betekent ook bewaard worden. De Heere is aan de rechterhand van Asaf, daarom zal hij niet wankelen. Tenslotte betekent het ook Vaderlijke zorg en herderlijke leiding. De Heere heeft Asaf geleid en zal hem verder leiden. Wanneer heeft de Heere de hand van Asaf gevat? Toen hij aan zichzelf werd ontdekt en oog kreeg voor de Borg, toen Hij hem in het verbond opnam, liefde en vrede in het hart uitstortte en verzekerde van Zijn liefde. God heeft de rechterhand van Asaf gevat, niet

andersom. De Heere rukte Asaf als een brandhout uit het vuur. De Heere zal Asaf niet meer loslaten. Omdat de Heere de rechterhand heeft gevat van Asaf is hij steeds bij de Heere en zal bij de Heere blijven.

Onbekeerden

U denkt en spreekt weinig over de Heere. U kunt het niet uithouden bij Gods kinderen. U voelt zich thuis bij de duivel, de wereld en de zonde. U hebt niets voor de Heere over. U leidt uw oude, natuurlijke leven. U ben onbekeerd en onverzoend. U leeft rustig voort. Wie onbekeerd is kan geen gemeenschap met God hebben. Het is zeker waar dat de Heere in het Evangelie Zijn hand van vriendschap toesteekt. “Maar als u die hand niet aangrijpt zoals u, onbekeerd mens, dat tot nog toe niet gedaan hebt, is het tot verzwaring van uw schuld en ongeluk. Van uw kant haat u God, of u het ziet of niet. U staat in vijandschap lijnrecht tegenover God.” Onbekeerden, u mist alles. U bent in groot gevaar om te vergaan. Wie onbekeerd sterft zal eeuwig van de Heere gescheiden zijn. De Heere nodigt nog vriendelijk tot Hem te komen.

Schuchter

U zou wel willen instemmen met de keuze van Asaf maar durft toch niet te zeggen: ‘Ik zal dan gedurig bij U zijn.’ U hebt geen vrijmoedigheid om dit te zeggen omdat u niet kunt geloven dat de Heere uw rechterhand heeft gevat. Zou het uw grootste zaligheid niet zijn voor de Heere te leven en met Hem door het geloof gemeenschap te oefenen? In Jesaja 65:2 staat dat de Heere Zijn hand uitstrekt naar een weerstrevend volk. De Heere wil de Eerste zijn om uw hand te nemen. ‘Ach, roep toch veel om de Geest en steek de hand van uw geloof uit.’

Gods kinderen

Asafs taal is de taal van uw hart. God heeft u bij de hand gevat. Hij leidde u uit. De Heere nam u telkens bij de hand. De Heere blijft u vasthouden. Klaagt u dat u zo weinig ervan kunt vasthouden? U dwaalt vaak af. Asaf was ook afgedwaald. Maar in Gods heilighdom werd het anders. U rukt uw hand te vaak van de Heere los. Maar de Heere houdt vast. Als u struikelt richt de Heere weer op. De Heere maakt het waar dat u eens in heerlijkheid zult worden opgenomen. Dan zult u altijd bij de Heere zijn.

Ds. A. van Heteren

Lezen in de brief aan de Hebreeën (24)

We zijn toegekomen aan het tiende hoofdstuk van de Hebreeënbrief, en lezen dit keer de verzen 1 tot en met 18. Dit gedeelte vormt het slot van het middele, het kloppende hart, van deze brief. Vanaf 7:1 geeft de schrijver met bewogen woorden aandacht aan het grote belang van het hogepriesterschap van Christus. Zijn bediening is een volmaakte bediening. De ceremoniën in de oude bedeling van Israël vormden weliswaar een zichtbare heenwijzing naar de priesterdienst van Christus. Maar meer dan dat was de tabernakel- en tempeldienst ook niet. In alle opzichten is het offer van Christus uitnemender dan alle Oudtestamentische offers bij elkaar. Dat wordt hier in hoofdstuk 10 nog eens samengevat, en daarmee beklemtoond.

Wie de eerste 18 verzen van dit hoofdstuk leest, komt allerlei bekende woorden en zinswendingen tegen. Bij elkaar lijken ze wel een herhaling van wat in de vorige hoofdstukken is gezegd. Toch is dat niet helemaal het geval. Waar het hier over gaat, is de vrucht van het werk van Christus en Zijn offerande. Hoe het offer van de Heere Jezus een bron van zaligheid en eeuwige verlossing is voor de Zijnen. Want “met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden” [10: 14]. Je zou kunnen zeggen: de apostel formuleert hier de toepassing, een persoonlijk gericht woord aan Gods kinderen, opdat ze zich verwonderen zouden over zulke grote zaligheid.

Als ik over 10: 1-18 nog iets probeer te zeggen, dan doe ik dat door te wijzen op drie belangrijke woorden in dit gedeelte. Drie aspecten van het werk van Christus die tegelijkertijd de noodzaak en het nut van Zijn zaligmakende arbeid onder woorden brengen. Het eerste is dat Hij de zonden wegneemt [1-4]. Vervolgens: Christus heiligt ook de Zijnen [5-10]. Tenslotte voert Hij ze tot de volmaaktheid [11-18]. En dat alles door Zijn volmaakte offerande. Over elk van deze heilsweldaden kort iets.

10: 1-4. Tussen de heilige God en de onheilige mens staan de zonden in. Die zijn het die scheiding maken. Wie zal ze wegnemen? De offeranden van het oude verbond zijn daartoe niet in staat gebleken. Ook al werden ze gedurende vele jaren “geduriglijk” opgeofferd, ze kunnen “nimmermeer heiligen degenen die daar toegaan.” Dat tekent het onvermogen, de ontoereikendheid van alle menselijke inbreng. Zelfs niet door bloedige offers, hoe ook door de Heere als een heilige ceremonie ingezet. “Het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegnemen.” De apostel schrijft het nog maar eens een keer. We zien hier dat in (wat ik hier maar noem) de toepassing van zijn preek de absolute noodzaak van het volmaakte offer van Christus nog eens genoemd wordt. Hier lezen we wat veel eeuwen later de opstellers van de Heidelbergse Catechismus zo goed begrepen hebben. Wij, mensen, moeten overtuigd worden van ons eigen onvermogen om aan de Heere te betalen. Het is nodig dat we daarmee vastlopen. God wil dat aan

Zijn gerechtigheid genoegdoening geschiede. Maar kunnen wij dan door onszelf niet betalen? In generlei wijze. Maar wij maken ook de schuld nog dagelijks meerder. Niet het offer dat ik breng, niet de tranen die ik pleng, kunnen redden... Wat dan wel? En door Wie dan wel? Op die vraag komt nu (opnieuw) antwoord.

10: 5-10. De Zoon van God neemt het woord. Hij doet het met woorden die we al in het Oude Testament aantreffen. In Psalm 40, hier weergegeven in de Griekse Septuagint-vertaling: “Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild. Maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid. Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God.” Christus toonde Zich al van eeuwigheid bereid om het noodzakelijke offer van Zijn eigen leven te brengen. Zo is het ook overeenkomstig de wil van God. In gehoorzaamheid aan Zijn Vader wilde Hij het offer van Zijn leven brengen. Zijn spijze was het dat Hij zou doen de wil van Hem die Hem gezonden had, en dat Hij Diens werk zou volbrengen” [Joh. 4: 34]. Let er eens op: in de overeenstemming van de wil van de Zoon met die van de Vader ligt de zaligheid van Gods kerk! Daar wijst de apostel dan ook op: “In welke wil wij geheiligd zijn, door de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eenmaal geschied!” Wat een zegen.

10: 11-18. En nu hoeft Gods kerk er niet aan te twifelen of dat offer van Christus een volkomen offer is. De schrijver benadrukt dat door telkens te wijzen op de eenmaligheid van dat offer. Zo volkomen is het, dat er van geen herhaling sprake hoeft te zijn. “Met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden!” God de Vader neemt met die offerande (maar dan ook alleen met deze) genoegen. Is deze Zoon inmiddels niet “gezet en aan de rechterhand van God”? Ja, tot in eeuwigheid zal Hij daar gezeten zijn. De Priester is verhoogd tot in de hemel. Zijn vijanden zal Hij maken tot een voetbank van Zijn voeten. Maar de Zijnen, voor wie Hij Zijn bloed stortte, hebben niets te duchten. Het gebrachte offer zal zijn tot hun rechtvaardigheid; immers, “hun ongerechtigheid zal Ik geenszins meer gedenken!” Het zal ook zijn tot hun heiligmaking: “Ik zal Mijn wetten geven in hun harten!” Al met al: een volkomen verlossing zal hun deel zijn. Een aanvullend offer nog nodig? Door mijzelf aan te dragen? Ondenkbaar! Want “waar nu vergeving van de zonden is, daar is geen offerande meer nodig voor de zonde!” Soli Deo gloria.

Ds. J.M.J. Kieviet

DE BELIJDENISSEN VAN AUGUSTINUS (8)

– MANICHEÏSME EN MONNICA

Raadsels

De vorige keer hebben we gehoord hoe Augustinus op zeker moment voor zijn studie een boek moet lezen, waarin hij wordt aangespoord om te zoeken naar echte wijsheid. Dat boek maakt een diepe indruk op de jonge Augustinus en leidt ertoe dat hij naar de Bijbel grijpt.

Het lezen van Gods Woord loopt echter uit op een grote teleurstelling voor Augustinus. Hij stoot zich aan allerlei schijnbare tegenstrijdigheden en onopgeloste raadsels in de Bijbel. Augustinus noemt zelf vier vragen waarop hij geen antwoord krijgt: Waar komt het kwaad vandaan? Hoe kan het, dat de Bijbel op lichamelijke wijze spreekt over God, bijvoorbeeld over Diens handen en ogen? Hoe is het mogelijk dat de aartsvaders meerdere vrouwen hadden en toch rechtvaardig worden genoemd? En waarom eist God in het Oude Testament dierenoffers?

Manicheïsme

Met die vragen én met een hart dat ten diepste niet buigen wil voor Gods Woord, komt Augustinus in aanraking met een stroming die de Bijbel ook uitlegt. En wel op een manier waarbij alles wat aanstoet geeft, wordt weggenomen. Het is de sekte van het manicheïsme. Augustinus raakt in het denken van deze sekte verstrikt en blijft er zo'n negen of tien jaar in vastzitten.

Terugblikkend schrijft hij er het volgende over: 'Ik belandde bij hoogmoedig uit het lood geslagen lieden, in wier mond de strikken van de duivel waren uitgezet, en een vogellijm die was samengesteld met bijmenging van Uw naam en de naam van de Heere Jezus Christus en van de Parakleet, onze Trooster, de Heilige Geest. Deze namen voerden zij altijd in de mond. Maar het kwam niet ver-

der dan klank en tonggedruis: hun hart was leeg aan waarheid.'

De manicheeërs spreken dus volop over God, Christus en de Heilige Geest. Dat klinkt vertrouwd. Daarbij bieden zij een uitleg van de Bijbel, waarbij alles waaraan mensen zich kunnen stoten, wordt weggenomen. Zodat de Bijbel ook acceptabel wordt voor iemand die niet ootmoedig wil buigen voor de Schrift.

Drie stukken, twee wegen, één Naam

Is dat niet precies hetzelfde wat ook vandaag nog gebeurt? Op allerlei manieren. Ik beperk me tot een enkele toespitsing. Op de onlangs in Noordeloos gehouden ambtsdragersconferentie van Bewaar het Pand wees ds. Kieviet op een aangrijpende ontwikkeling in de prediking in ons kerkverband. Van oudsher wisten onze kerken zich gebonden aan de prediking van de drie stukken, de twee wegen en de ene Naam. Maar langzaam maar zeker is het een na het ander ter discussie gesteld. Allereerst de drie stukken: Het stuk van de ellende hoefde niet meer zo nodig aan de orde te komen. Vervolgens de twee wegen: De werkelijkheid van het eeuwig oordeel verdween geleidelijk uit de preken. En te vrezen is, dat de ene Naam ook naar de rand gedrongen wordt. Hoe dan?

Daarover heeft ds. R. Kok op dezelfde conferentie een onthullende lezing gehouden. Hij liet zien dat de hele discussie rondom vrouw in het ambt een symptoom is van een dieper probleem: het 'ziekmakende virus' van de zogenaamde nieuwe hermeneutiek, die ook in onze kerken aan invloed wint. Daarbij gaat het om een uitleg van Gods Woord die de Bijbel op allerlei punten het tegenovergestelde laat zeggen van wat ze in werkelijkheid zegt. Zodat zaken als de

vrouw in het ambt en homoseksuele relaties toch aanvaard kunnen worden. En daar houdt het niet op! De instructieve lezing van ds. Kok zal in ons blad gepubliceerd worden, zodat ik de dingen nu slechts aanstip. Maar hoe nodig is het om de grote gevaren van deze ontwikkeling helder te zien!

Zoon van zulke tranen

Terug naar Augustinus. Als hij over deze periode uit zijn leven schrijft, vertelt hij niet alleen over het manicheïsme, maar ook over zijn moeder Monnica. Zij is erg bezorgd over de geestelijke doodstaat waarin haar zoon verkeert. Augustinus schrijft: 'Mijn moeder, Uw gelovige dienaar, schreide tot U voor mij, meer dan moeders het over de lichamelijke dood van haar kinderen doen – zij zag namelijk mijn dood, volgens het geloof en de geest die zij van U had ontvangen'.

Op zeker moment wendt ze zich in haar zorgen tot een zekere bisschop (in elk geval niet Ambrosius), aan wie ze vraagt om eens met haar zoon te spreken. Deze bisschop weigert dat. Niet om zich er makkelijk van af te maken, maar omdat Augustinus op dit moment volgens hem nog 'de opgeblazenheid heeft van een nieuweling in die sekte'. De bisschop zegt dan: 'Bid alleen maar de Heere voor hem'. Als Monnica daar geen genoeg mee neemt en onder tranen blijft aanhouden, zegt hij, licht geërgerd: 'U moet mij nu met rust laten. Zo waar u leeft, het is uitgesloten dat een zoon van zulke tranen verloren gaat'. En Augustinus schrijft later, dat Monnica 'dit antwoord heeft opgenomen alsof het uit de hemel had geklonken'.

Ds. A.J.T. Ruis

Toen Ik u voorbijging (2)

Ik beloofde u de vorige keer nog wat nader op de aangrijpende geschiedenis uit Ezechiël 16 in te gaan en met name wat geestelijke lijnen te trekken. We hebben gezien dat er in het genoemde hoofdstuk sprake is van een tweërlei voorbijgang. Eerst bij de geboorte van het kind, Israel, en later bij het kind als het een volwassen bruid is geworden. Wat is nu het verschil?

Dit, dat de Heere het kind, Zijn volk Israel, eerst tekent in haar ellende en hulpeloosheid, ja in haar dood. Hij sprak immers tot haar in haar geboortebloed: Leef! Maar bij de tweede voorbijgang, zoals de Heere de situatie dan beeldend beschrijft, treft Hij het kind niet zozeer aan in haar hulpeloosheid en ellende, maar in haar schuld, haar grote schuld van ontrouw en afgoderij! Anders gezegd, in Zijn tweede voorbijgang moet Hij constateren dat zij zich de ontfermende liefde van haar Redder geheel en al onwaardig heeft gemaakt. Eerst benadrukt de Heere dus de ellende waaruit Hij redt en daarna de onwaardigheid van het volk. En, let ook daar op: de zonde, waarmee zij zich de liefde van de Bruidegom zo onwaardig maakte, was al aanwezig in het kind. De situatie waarin Hij het kind opraapte was miserabel, maar vooral ook vanwege haar natuur. De hemelse Bruidegom 'huwde' geen lieve en aantrekkelijke bruid, maar een zondares. Het kind, zoals Hij haar aantrof, was immers geboren uit goddeloze ouders? Luister maar: uw vader was een Amoriet en uw moeder een Hetitische. Met andere woorden: Uw handelingen en uw geboorten zijn uit het land der Kanaänieten. Met zo haar heidense afkomst te schilderen wijst de Heere haar verdorven natuur aan. Er is uit gekomen wat er in zat: de zonde! Dit zijn zaken die de Heere Israel voorhoudt, maar ook Zijn volk van alle tijden en alle plaatsen. Zo bepaalt de Heere ook heden nog door het ontdekkend werk van de Heilige Geest bij mijn afkomst. Met een driedig doel. Het eerste noemde ik de vorige keer al: opdat de ontdekte zondaar een walg krijgt van zichzelf, Ezech. 36:31. Daar zegt de Heere: "Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen, die niet goed waren; en gij zult een walging van uzelf hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen". Het tweede is opdat ik in de verwondering terecht kom, hier in beginsel en straks voor eeuwig, vanwege de trouw en de opzoekende liefde en het verkiezend welbehagen van de Heere. Wie een walg krijgt van zichzelf krijgt liefde voor de Heere. En het derde, met het eerste en het tweede onlosmakelijk verbonden is

dan, dat ik een begeerte krijg om voor die God u te mogen leven. En in die nood voorziet de Heere, Die trouwe houdt tot in eeuwigheid. Hoor maar: "Dan zal Ik rein water op u sprengen en gij zult rein worden; van al uw onreinigheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen", Ezech. 36:25. De Heere geeft ons een nieuw hart, een nieuw bestaan, een eeuwig en onsterfelijk bestaan. En Hij doet dat door middel van Woord en Geest. Dezelfde Geest Die mij ontdekt aan mijn natuur, vertroost mij met hetgeen God doen wil en doen zal: Ik zal: "Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u"..., Ezech. 36:26. Tel maar eens hoe vaak het "Ik zal" klinkt in dit hoofdstuk.

En vraagt u hoe de rechtvaardige God dit kan doen? Op grond van het heilswerk van Zijn Zoon. En vraagt u ook nog waarom God dit doet? Om Zijn Naam te heiligen, opdat Zijn Naam verheerlijkt worde. Daar zorgt Hijzelf voor. Maar ik, de arme en ellendige zondaar in mijzelf, ga die Naam ook eren. Namelijk door die Naam aan te roepen: Want om deze weldaden zal Hij door het huis Israels verzocht, gevraagd, gesmeekt en gebeden worden, Ezech. 36:37. De zogenaamde drie stukken van onze dierbare Heidelberger maken het op een geestelijke wijze duidelijk, wat we, kort, in onze vragenrubriek hebben besproken. Geve de Heere ons kennis aan deze zaken! Er liggen nog enkele vragen klaar om beantwoord te worden. Maar de volgende keer geef ik u eerst eens een paar raadsels op.

Ds. K. Hoefnagel

SERIE

Seksueel misbruik binnen geloofsgemeenschappen (3)

Herstel is een lange weg

Herstel is een lange weg waarbij een slachtoffer veel verschillende zaken zal moeten onderzoeken: Hoe is het mogelijk dat niemand heeft gezien wat er met mij is gebeurd? Hoe zag mijn familiesysteem er uit? Wat is nu eigenlijk mijn eigen seksuele identiteit? Ben ik homo of hetero? Hoe leer ik mijn agressie op een gezonde manier uiten?

Het begint allemaal met een hordenloop. Allereerst moet iemand leren het schijnbare 'bagatel' te onderkennen en weg te nemen. 'Ik heb altijd gedacht dat het wel meeviel. Het is maar één keer gebeurd. Dan maak ik mijn gezin kapot'.

Wanneer de horde van het bagatel genomen is, ziet iemand zich geconfronteerd met de werkelijkheid, die dan serieus genomen zal moeten worden. Dit betekent het verleden in de ogen zien, ónder ogen zien wat er heeft plaatsgevonden en wat voor gevolgen dit heeft gehad in het leven. Vervolgens passeren het doorbreken van het geheim, de schuld en de schaamte de revue.

Het herstelproces is langdurig. Dit doet dan ook recht aan de werkelijke zwaarte van de problematiek. Wij zouden als therapeuten bijdragen aan het bagatelliseren van de schade als we zouden suggereren dat het met een paar gesprekken wel verholpen kan worden. Het herstel verloopt met ups en downs. De dader van binnen laat zich zomaar niet wegsturen. Een letterlijke confrontatie met de dader wacht (soms). Het betrekken van het familiesysteem en/of pastoraat is vaak wenselijk.

Collectief NEE

Misschien denkt u dat het wel mee zal vallen in onze kring. De cijfers in Nederland geven aan dat een op de drie kinderen op jonge leeftijd te maken krijgt met seksueel geweld. Kijk op zondag eens om u heen in de kerk, en volgende week op school, en besef dat er in de kerk en op school dus ongetwijfeld kinderen zijn die op dit moment in een misbruiksituatie leven. Zeker gezien de huidige corona-crisis is de zorg alleen maar toegenomen. Kinderen zitten soms 24 uur per dag met hun dader opgesloten. Slachtoffers moeten vechten tegen het collectieve NEE van de omgeving. Collectief NEE houdt in dat het misbruik wordt ontkend of gebagatelliseerd. 'Dat kan niet waar zijn, het is zo'n keurige man of vrouw'. Of: 'dat je zus zoiets doet, kan ik niet geloven. Je zult het zelf wel verzonnen hebben'. Of: 'Je broer is een nette jongen en hij zegt dat er maar één keer iets is gebeurd, en dat dat niet veel voorstelde'.

Juist dit collectieve NEE draagt bij aan het in standhouden van het probleem. Het vergroot de eenzaamheid en zorgt ervoor dat hun keelblokkade (het niet durven en kunnen spreken over het misbruik) alleen maar groter wordt.

Centrum Seksueel Geweld

De gemeente Rotterdam heeft een budget uitgetrokken om het percentage van gevallen van seksueel geweld naar beneden te dringen. In 2017 is er een werkgroep opgestart waaraan Praktijk Den Uijl deelneemt. Met de werkgroep is een 'toolkit' ontwikkeld, met daarin informatie over het onderwerp: hoé seksueel misbruik te signaleren en stappenplannen in geval van nood. Deze toolkit wordt kosteloos aangeboden aan alle geloofsgemeenschappen in Rotterdam-Rijnmond, aan kerkenraden, verenigingen en scholen na een lezing/ workshop over seksueel misbruik.

Het zwijgen doorbreken

We hopen dat u meer informatie en bewustwording heeft gekregen over de zeer verstrekende gevolgen van seksueel misbruik, op welke leeftijd dan ook. Draagt u bij aan het verminderen van het collectieve NEE?

Wanneer u zelf te maken heeft gehad met seksueel misbruik, al durft u het zelf misschien niet eens zo te noemen: doorbreek het zwijgen en zet de stap naar de hulpverlening. Zo kunt u eindelijk uw eigen levensgeschiedenis onder ogen gaan zien en de schade zo goed mogelijk verwerken.

Tenslotte: ook plegers van seksueel misbruik hebben hulp nodig. Vaak is er een onderliggend probleem waardoor zij pleger zijn geworden. Misschien zijn ze zelf slachtoffer van seksueel misbruik. Plegers zijn geen monsters, al hebben zij zich monsterachtig gedragen.

'Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen'.
Maar ook: 'Gaat heen en zondig niet meer'.

info@praktijkdenUijl.nl
Tel. 010-7411411

Delen en/of helen – kiezen in de huidige kerkelijke situatie (1)

Ik ben boos en verdrietig. Boos vanwege de aanslagen op Gods Woord, verdrietig omdat het zoveel stukge-maakt heeft en stukmaakt. Waar gaat het om in de huidige kerkelijke situatie? Het gaat om het ziekma-kend virus van de nieuwe hermeneutiek.

Maar het gaat toch om 'de vrouw in het ambt'? Ja, dat is een *symptóóm*. Wel heel belangrijk, maar de *kwaal* ligt dieper. Het gaat om een andere manier van lezen van de Bijbel en daarmee verbonden een afwij-kende visie op het gezag van Gods Woord.

Het is een *moeilijke* en *tere* kwestie. Moeilijk, omdat de positie van de vrouw, zoals die haar door de Schep-per gegeven is, door de zonde maar al te vaak geleid heeft tot vernedering en verdrukking van de vrouw. Ook hiervan geldt wat Jezus zei: *van de beginne is het also niet geweest* (Matt. 19:8).

Moeilijk is het ook vanwege het feit, dat het zo haaks staat op de doorgeslagen emancipatiegedachte in onze cultuur.

Bovenal is het moeilijk, omdat van ons allen geldt, dat de natuurlijke mens niet begrijpt de dingen die van de Geest van God zijn. Het gebed is nodig – ook voortdurend – om de Geest Die ons ware wijsheid wil leren. En die dat doet door en met het Woord.

Het is niet alleen een *moeilijke* kwestie, ook een *tere*. Het raakt de verhouding tot de Heere en tot elkaar. Het gaat om het liefhebben van God boven alles en de naaste als onszelf (Luk. 10:27). Zo gemakkelijk ontstaat er twist en wrok, ook wanneer oprecht ge-meend wordt dat de wegen moeten scheiden. Daar-om is en blijft het noodzakelijk om te bidden: *Zie of er bij mij een schadelijke weg is en leid mij op de eeuwige weg* (Ps. 139:24).

U zult begrijpen, dat ik mij vanmorgen moet beper-ken. Daarom eerst kort een schets van de ontwik-keling sinds de uitspraak van de GS rond 'vrouw en ambt' in 1998 en de bevestiging daarvan in 2001. Daarna in hoofdlijn waar het om gaat, en tenslotte welke keuze we hebben te maken.

De ontwikkelingen stonden niet stil. Vanuit de sa-menleving was en is er onder invloed van het ge-lijkheidsdenken - dat een breuk is met het Bijbelse denken - een toenemende druk om het maken van onderscheid op basis van geslacht te beschouwen als discriminatie, onderdrukking.

Op kerkelijk terrein werden in de NGK en GKV de ambten opengesteld voor de vrouw. In onze kerken gebeurde dat - tegen de afgesproken kerkelijke bepa-lingen in - ook in vier 'samenwerkingsgemeentes'. En sinds kort nam de CGK Zwolle eveneens dat besluit. Dit laatste compliceert de kwestie extra en het schaadt het onderlinge vertrouwen. Ooit schreef ds. J.H. Vele-ma: 'Kerkenraden, die het gezag van de meerdere ver-gaderingen ondermijnen door zich van afspraken en

besluiten niets aan te trekken, geven niet alleen een slecht voorbeeld, maar zetten in feite hun eigen gezag op de tocht en zondigen tegen de Christocratie'¹

Momenteel ligt er op de tafel van de GS een meerder-heids- en minderheidsrapport vanwege ingebrachte appels en instructies over de besluiten die in 1998 en 2001 genomen zijn.

Het **meerderheidsrapport** concludeert in lijn met de uitspraak van 1998 dat 'uit het geheel van de Hei-lige Schrift duidelijk wordt dat het onderwijzen en geestelijk leidinggeven aan de gemeente aan de man en niet aan de vrouw toekomt en dat er in onze Ker-ken geen plaats is voor vrouwelijke ambtsdragers, zo-lang de kerken daarvoor gezamenlijk op grond van de Schriften geen ruimte zien.

Het **minderheidsrapport** concludeert, dat de visie dat de ambten opengesteld kunnen worden voor zus-ters met de kennis van nu niet onschriftuurlijk is en dat er daarom geen grond is om de openstelling van de ambten te veroordelen, en stelt voor uit te spreken dat het plaatselijke kerken vrijstaat de ambten al of niet te openen voor zusters.

Zes predikanten vroegen vorig jaar februari hun collega's een brief te ondertekenen, waarin werd opgeroepen om elkaar de ruimte te geven. Bewaar het Pand riep dringend op deze actie in te trekken en pleitte voor eenheid in waarheid op basis van de Schrift en de daarop gegronde belijdenisgeschriften en de kerkorde.

In juni 2021 verscheen een 'Verklaring van gevoelens' van enkele predikanten, waarin opgeroepen werd tot bezinning en gebed. Nadrukkelijk werd gesteld, dat de eenheid niet ten koste mag gaan van de waarheid, dat het gezag van de Heilige Schrift in het geding is en de regels die gelden bij de uitleg van de Bijbel. Een predikantenvergadering werd daartoe in juni belegd, waarin grote zorgen werden geuit over de ontwikke-lingen.

En eind vorig jaar werd door dr. B. Loonstra een bro-chure naar alle kerkenraden gezonden met als titel: *Hoe komt de kerk uit de crisis? – Oproep om elkaar vast te houden en los te laten*².

In januari riep de classis 's-Gravenhage op tot een landelijke bidstond i.v.m. de crisis in onze kerken. Op de komende Synodevergadering - DV april - zal er een besluit genomen moeten worden.

Dit alles geeft wel aan, dat we ons als kerken in een cruciale fase bevinden.

¹ Ds. J.H. Velema, in De Saamwerker.

² Daarin zijn gedachten te lezen uit zijn boeken: *De Geloofwaar-digheid van de Bijbel* (1994), *Hij heeft een vriend – Homorelaties in de christelijke gemeente* (2005), *Meedenken met Paulus* (2018).

In het minderheidsrapport en in de laatstverschenen brochure van dr. B. Loonstra wordt gevraagd om elkaar als kerken vrij te laten zonder uit elkaar te gaan. Daarbij wordt gesteld: 'Hoe dan ook, het beroep op de Schrift moet het laatste woord hebben'³. Men wil niet wil tornen aan Schrift en belijdenis.

Met dat laatste zijn we het natuurlijk hartelijk eens, maar zo'n uitspraak is geen garantie, dat dit ook werkelijk zo is. Klopt het met wat we belijden over de HS in NGB 3-7, of laten de gevolgen van wat wordt voorgestaan juist zien, dat het daarmee niet in overeenstemming is? Ook al pleiten we 'te goeder trouw' voor openstelling van de ambten voor de vrouw, als het uitgangspunt verkeerd is en de gevolgen ervan strijdig met Gods Woord, zal dat tegengegaan moeten worden.

Helaas moeten we constateren, dat er sprake is van een andere manier van Bijbellesen. Een *nieuwe* hermeneutiek. Hermeneutiek is een hulpmiddel voor de exegese, waarin het gaat om de regels voor de goede uitleg van de Bijbel.

De *gereformeerde* hermeneutiek gaat ervan uit dat het geloof - zoals de HC zondag 7 zegt - 'een stellig weten of kennis is, waardoor ik alles voor waarachtig houd wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft'. In de NGB 3-7 wordt beleden, dat de Bijbel de wil van God volkómen bevat. Ook hoe wij met het gezaghebbend Woord van God hebben om te gaan.

Als daar tegengestelde gedachten over zijn, raken we - voortgaande op die weg - alles kwijt. Niet alleen de juiste visie op man-vrouw, huwelijk en seksualiteit, maar bovenal het Woord van God, de zaligheid en de Góð van de Bijbel. Dát is het waar het in de huidige crisis in onze kerken ten diepste om gaat.

Er wordt namelijk voor het openstellen van de ambten voor de vrouw o.a. als argument gebruikt, dat God Zich *metaforisch*, d.i. overdrachtelijk, in beeldende taal, openbaart. Nu zijn er zeker passages die overdrachtelijk bedoeld zijn, zoals in Jes. 55:12 waar gesproken wordt over bomen die de handen samenvlakken. Maar Loonstra gaat verder en zegt, dat diverse gedeelten overdrachtelijk moeten worden opgevat die **niet** bewust overdrachtelijk bedoeld waren⁴. De bijbelschrijvers maakten gebruik van voorstellingen uit hún cultuur. Wij leven in een andere cultuur en hoeven ons óók niet in elk geval te houden aan de letterlijke betekenis van de Bijbeltekst.

Alles wat niet klopt met wetenschappelijke waarnemingen of met onze culturele intuïties wordt geschaard onder de noemer, dat God op die plaatsen metaforisch (in beelden) spreekt.

Volgens Loonstra is op een aantal plaatsen in de Bijbel de *historische* en *morele* geloofwaardigheid in het geding. Gelet op het geologisch en archeologisch onderzoek zijn er allerlei ongerijmdheden in de Bijbel. Het scheppingsverhaal is problematisch, mythologische elementen worden vermoed, getwijfeld wordt er aan de juistheid van gegevens uit Jozua (verovering van Jericho en Ai), de geschiedenis van Bileam, Jona,

3 Dr. B. Loonstra, *Hoe komt de kerk uit de crisis?* p. 29

4 Dr. B. Loonstra, *De geloofwaardigheid van de Bijbel*, p. 192

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 10 maart 2022. Kopij graag binnen donderdag 24 februari 2022.

Ambtsdragersconferentie

Heel veel ambtsdragers en sommige oud- ambtsdragers hebben onze ambtsdragersconferentie bezocht die in Noordeloos gehouden werd. Het was goed elkaar te spreken en te ontmoeten. Ds. R. Kok heeft gesproken over het onderwerp 'Delen en/ of helen: Kiezen in de huidige kerkelijke situatie. De opname in de kerk van Noordeloos is helaas mislukt. We publiceren het onderwerp van ds. Kok in afleveringen in ons blad. Dan kunt u het rustig nalezen. In dit nr. vindt u het eerste gedeelte van zijn lezing. De lezing is ook op onze website te vinden. We zeggen ds. Kok heel hartelijk dank voor zijn grondige en doorwrochte lezing waar hij veel werk van had gemaakt. We mogen terugzien op een goede en samenbindende bijeenkomst. De nood werd gepeild en onder woorden gebracht. We weten niet wat de Synode zal besluiten en we weten ook niet welke weg we te gaan hebben in de toekomst. De Heere ontferme zich over onze kerken.

Biddag

De jaarlijkse biddag voor gewas en arbeid zal D.V. gehouden worden op woensdag 9 maart. De Heere geve verootmoediging en lere voor het eerst of al meer bidden tot Hem bij Wie alles te verkrijgen is.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341-565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

enz. Prof. dr. M.J. Paul ziet bij Loonstra 'een te selectief gebruik van de archeologie' en zegt dat er gelukkig ook nog andere archeologen zijn die betere oplossingen aandragen. Hij vraagt ook, waarom Loonstra zo onkritisch omgaat met veronderstelde invloed van sagen en mythen van buurvölker om de historische betrouwbaarheid anders te interpreteren?⁵

Ds. R. Kok

5 Prof. dr. M.J. Paul in RD 31-5-1995

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN

begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Nodig ervaren spreker
uit van Spaanse
Evangelische Zending
(SEZ).

Ook via livestream en
kerktelefoon.

06-27269502
voorlichting@sez.st
www.sez.st

Uitnodiging

Alle kinderloze echtparen, maar ook hun familieleden, vrienden en ambtsdragers nodigen wij van harte uit voor onze open bijeenkomst D.V. zaterdag 26 maart 2022 in het Van Lodenstein College, Kasteelstraat 2 te Kesteren.

Ds. K. Visser en ons lid Gerda van Es - Noorloos verzorgen de inleiding en delen ervaringen. Inloop vanaf 13.30 uur, opening 14.00 uur. Hartelijk welkom, uw komst wordt gewaardeerd!

Over de drempel...
Op (huis)bezoek bij een kinderloos echtpaar

Revoke wil echtparen met een onvervulde kinderwens ondersteunen door Contact, Voorlichting en Bezinning.

— 25 jaar —
Revoke

Reformatische Vereniging
van Oostelijk Nederland

Aanmelden voor deze middag is gewenst en kan via onze website www.revoke.nl of door te bellen naar 0318 - 45 65 87.

DE BIJBEL EEN VERGETEN BOEK?

Het grootste aantal Duitsers beschouwt de Bijbel als een boek voor oude, zieke of eenzame mensen.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie of een presentatie.

Voor giften aan de
St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht:
NL35 ABNA 0548 9879 20

Bijbel leesboekjes

Eenvoudige bijbelse vertellingen,
voorzien van kleurplaten, puzzels en opdrachten

Elia - BLBOT9

Hemelvaart en Pinksteren -
BLBNT9

In de Bijbel leesboekjes worden op een eenvoudige manier de bijbelse geschiedenissen verteld. Om voor te lezen: vanaf 4 jaar, om zelf te lezen: vanaf 6 jaar.

Een volledig overzicht van de Bijbel leesboekjes vindt u op onze site gbs.nl

**Bijbel-
leesboekjes**
per stuk
€ 4,75

Nijverheidstraat 21 • Leerdam
(0345) 61 01 55 | www.gbs.nl

**GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING**